

Programma Noordzee 2022-2027

Veld	Invulling	Toelichting
ID:	23	
Titel:	Programma Noordzee 2022-2027	Het Programma Noordzee 2022-2027 is als bijlage onderdeel van het Nationaal Waterprogramma 2022-2027
Type:	Beleid	
Dekking:	Nationaal	
Officiële naam:	Programma Noordzee 2022-2027	
Verwijzing:	Tekst van het Programma	
Begin-/eindjaar:	Datum aanname: 2022 Eindjaar: 2027	
Verantwoordelijke minister:	Minister van I&W	
Status:	In ontwikkeling	
Toepassingsgebied:	Territoriale zee, EEZ	Het Programma Noordzee 2022-2027 geldt voor de exclusieve economische zone en de bestuurlijk niet-ingedeelde territoriale zee.
Kruisverwijzing:	<ul style="list-style-type: none"> • Waterwet • Wet ruimtelijke ordening • Omgevingswet • Wet windenergie op zee • Nationaal Waterprogramma 2022-2027 • Structuurschema Infrastructuur en Ruimte • <i>Aanvullende Routekaart Wind op Zee 2030</i> • <i>Ontwikkelkader Wind op Zee</i> • <i>Kamerbrief Windenergie op Zee 2030-2050</i> • <i>Nationale Omgevingsvisie</i> • <i>Noordzeeakkoord</i> • <i>De toekomst van de Noordzee; De Noordzee in 2030 en 2050: een scenariostudie</i> • <i>Noordzee 2050 Gebiedsagenda</i> • <i>Mariene Strategie (deel 1); Actualisatie van huidige milieutoestand, goede milieutoestand, milieudoelen en indicatoren 2018-2024</i> • <i>Mariene Strategie (deel 2); Actualisatie van het KRM-monitoringprogramma 2020-2026</i> • <i>Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3) KRM-programma van maatregelen</i> • <i>Nationale Visie Kust</i> • Kaderrichtlijn mariene strategie 	

Veld	Invulling	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderrichtlijn maritieme ruimtelijke planning • <i>Blue Growth Strategy</i> • <i>Greater North Sea Basin Initiative (GNSBI)</i> 	
Uitvoerende wetgeving:		
Trefwoorden:	Ruimtelijke ordening, visserij, scheepvaart, offshore mijnbouw, kabels/buisleidingen, oppervlaktedelfstoffen, installaties, recreatie en toerisme, militaire activiteiten, natuur en ecologie, milieu/verontreiniging, windenergie, landaanwinning.	

Essentie:

Het Programma Noordzee 2022-2027 heeft de ambitie een duurzaam en veilig gebruik van de Noordzee te bereiken dat bijdraagt aan de maatschappelijke, economische en ecologische doelstellingen van Nederland. De opgave is om de juiste maatschappelijke balans te vinden om te kunnen komen tot een ruimtelijke ontwikkeling van de Noordzee die efficiënt en veilig is en past binnen de randvoorwaarden van een gezond ecosysteem. Het Programma Noordzee 2022-2027 geldt voor de exclusieve economische zone en de bestuurlijk niet-ingedeelde territoriale zee.

De basis voor de beleidsvoornemens die in het Programma Noordzee 2022-2027 zijn uitgewerkt worden gevormd door de internationale beleidsontwikkelingen op mondiaal, regionaal en EU niveau, de Nationale Omgevingsvisie en het Noordzeeakkoord.

De concrete uitwerking van de opgave om de juiste maatschappelijke balans te vinden om te kunnen komen tot een ruimtelijke ontwikkeling van de Noordzee die efficiënt en veilig is en past binnen de randvoorwaarden van een gezond ecosysteem gebeurt op basis van de voortzetting van bestaand beleid, en nieuw beleid.

Het beleid dat wordt voortgezet bestaat uit:

- *Ecosysteem*. Behouden en beschermen van al aangewezen Natura 2000- en KRM-gebieden en van het mariene ecosysteem als geheel;
- *Visserij*. Bevorderen van duurzame visserij en aquacultuur en evenwichtige exploitatie, binnen randvoorwaarden van het ecosysteem;
- *Opwekking van duurzame energie*. In ieder geval voldoende ruimte voor de productie van 49 TWh per jaar uit windenergie op zee (conform het Parijse Klimaatakkoord);
- *Olie- en gaswinning*. Zo veel mogelijk winning van aardgas en -olie uit de velden op de Noordzee zodat het potentieel van voorraden wordt benut, binnen de grenzen van de afspraken van het Parijse Klimaatakkoord;
- *CO₂-opslag*. Voldoende ruimte voor opslag van CO₂ in lege olie- en gasvelden of in ondergrondse waterhoudende bodemlagen;
- *Zeescheepvaart*. Realiseren en onderhouden van één geheel van verkeersscheidingssystemen, *clearways* en ankergebieden om de scheepvaart op een veilige en vlotte manier te accommoderen;
- *Zandwinning*. Voldoende ruimte voor zandwinning ten behoeve van kustbescherming, het tegengaan van overstromingsrisico's en als ophoogzand voor op het land;
- *Defensie*. Voldoende oefengebieden op de Noordzee;
- *Onderwater Cultureel Erfgoed*. Het rijksbeleid voor het omgaan met archeologisch erfgoed is gebaseerd op de uitgangspunten van het Verdrag van Valletta; en
- *Afwegingskader vergunningverlening activiteiten op de Noordzee*. Hanteren van een transparant en evenwichtig kader voor het beoordelen van activiteiten op de Noordzee.

Het Programma Noordzee 2022-2027 introduceert op een aantal aspecten nieuw beleid:

- Versterking van het mariene ecosysteem;

- De transitie naar een duurzame voedselvoorziening;
- De transitie naar duurzame energie;
- Zeescheepvaart; en
- Het nationale veiligheidsbeleid;

Hoofdstuk 1 van het Programma Noordzee 2022-2027 beschrijft hoe het Programma nationaal en internationaal juridisch is ingekaderd, de wijze waarop het tot stand is gekomen en hoe gedurende de planperiode de governance van de uitwerking is geregeld. Hoofdstuk 1 geeft onder meer aan wat de internationale en regionale en Europeesrechtelijke kaders zijn. Het Programma Noordzee 2022-2027 geeft onder meer uitvoering aan de Richtlijn Maritieme Ruimtelijke Planning en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie. De actualisatie van het Nederlandse programma van maatregelen onder de Kaderrichtlijn is opgenomen in de Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3) KRM-programma van maatregelen, da als bijlage onderdeel van het Programma Noordzee 2022-2027. Hoofdstuk 1.7 geeft aan dat het beleid gebaseerd is op adaptieve planning en dat wordt ingezet op grensoverschrijdende samenwerking.

Hoofdstuk 2 beschrijft de visie, ambitie en opgaven van het Noordzeebeleid (zie ook boven). Dit hoofdstuk kadert de koers voor het Programma Noordzee in en is richtinggevend voor de daarna volgende inhoudelijke hoofdstukken. Hoofdstuk 2 geeft verder aan hoe de beleidsopgaven uit de internationale kaders, de Nationale Omgevingsvisie en het Noordzeeakkoord zijn uitgewerkt in het Programma. De nationale belangen en deelopgaven geformuleerd in Hoofdstuk 2 worden in de navolgende hoofdstukken nader uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 heeft betrekking op de versterking van het mariene ecosysteem. Het hoofdstuk geeft een overzicht van de huidige situatie en ontwikkelingen, de visie, opgaven en ambitie, het beleid en het beheer. Bij het beleid wordt specifiek ingegaan op de volgende thema's: het terugdringen van verontreiniging en verstoring; beschermde gebieden en habitattypen; beschermde soorten; en integrale natuurversterking ('natuurinclusief bouwen').

Hoofdstuk 4 heeft betrekking op de transitie naar duurzame voedselvoorziening. Het hoofdstuk geeft een overzicht van het huidige gebruik en ontwikkelingen, de visie, opgaven en ambitie, het beleid en het beheer. Bij het beleid wordt specifiek ingegaan op individuele visserijactiviteiten, gesloten gebieden, sanering van de vloot; en tegengaan van verontreiniging.

Hoofdstuk 5 heeft betrekking op de transitie naar duurzame energie. Het hoofdstuk geeft een overzicht van het huidige gebruik en ontwikkelingen, de visie, opgaven en ambitie, het beleid en het beheer. Bij het beleid wordt specifiek ingegaan op het zogenaamde Noordzee-energiesysteem; windenergie; olie- en gaswinning; waterstof; CO₂ opslag; en energie uit water en zon op zee.

Hoofdstuk 6 heeft betrekking op de zeescheepvaart. Het hoofdstuk geeft een overzicht van het huidige gebruik en ontwikkelingen, de visie, opgaven en ambitie, het beleid en het beheer. Bij het beleid wordt specifiek ingegaan op de onderwerpen: efficiënte en veilige scheepvaart; en verduurzaming van de scheepvaart op de Noordzee.

Hoofdstuk 7 gaat in op andere nationale belangen op de Noordzee, waarbij dezelfde systematiek wordt gevolgd als in de voorgaande hoofdstukken. De volgende onderwerpen komen hierbij aan de orde:

- Zandwinning voor waterveiligheid en de bouw;
- Hoofdinfrastructuur voor digitale connectiviteit;
- Nationale veiligheid: maritieme veiligheid en grensbewaking;
- Militaire activiteiten;
- Cultureel erfgoed en landschappelijke kwaliteit;
- Gezonde en veilige fysieke leefomgeving: recreatie; en
- Meteorologische en hydrologische informatievoorziening.

Hoofdstuk 8 heeft betrekking op de duurzame blauwe economie. Het hoofdstuk geeft een overzicht van het huidige gebruik en ontwikkelingen, de visie, opgaven en ambitie, het beleid en het beheer. Bij het beleid wordt specifiek ingegaan op de onderwerpen verkenning van de duurzame blauwe economie op de Noordzee; en Noordzeebrede samenwerking.

Hoofdstuk 9 heeft betrekking op de ruimtelijke ordening. Het hoofdstuk beschrijft het kader voor de ruimtelijke ordening die uit de verschillende inhoudelijke beleidsvoornemens voortvloeit. Paragraaf 9.2 geeft een toelichting op het voorgenomen ruimtelijke beleid voor de thema's natuur, windenergie op zee, scheepvaart, zandwinning, kabels en leidingen en militaire activiteiten. De Structuurvisiekaart Noordzee (Kaart 3) brengt dit beleid in beeld. Paragraaf 9.3 gaat in op de ruimtelijke verkenningen die in 2021 worden voortgezet in verband met het aanwijzen van nieuwe windenergiegebieden, reserveren van ruimte voor nieuwe scheepvaartroutes en mogelijk aanpassen van defensieoefengebieden. De zoekgebieden voor deze activiteiten zijn weergegeven op kaart 4. In het Programma Noordzee 2022-2027 zijn drie windenergiegebieden (deze gebieden hebben de namen Nederwiek, Lagelander en Doordewind gekregen) aangewezen. Twee andere gebieden zijn herbevestigd (noordelijk deel van IJmuiden Ver en het zuidelijk deel van Hollandse Kust (west)). Tegelijkertijd zijn de eerder aangewezen gebieden Hollandse Kust (zuidwest) en Hollandse Kust (noordwest) geschrapt. Deze gebieden bleken met het oog op ecologie, scheepvaart en visserij minder wenselijk. In de Aanvullende Routekaart Wind op Zee 2030, van juni 2022, wordt beschreven hoe invulling zal worden gegeven aan de in het Programma Noordzee 2022-2027 aangewezen windenergiegebieden.

Paragraaf 9.4 beschrijft het vervolgtraject en de daarbij behorende afwegingen in de aanwijzingsprocedure voor nieuwe windenergiegebieden op zee en in de besluitvorming over scheepvaartroutes. Paragraaf 9.5 handelt over de relevante land-zee-interacties en paragraaf 9.6 gaat over de maritieme ruimtelijke planning in de internationale context.

Hoofdstuk 10 werkt de andere kaders uit die voor de ruimtelijke ordening van belang zijn: het Beleidskader doorvaart en medegebruik, Gebiedsverkenningen en Handreiking gebiedspaspoorten voor medegebruik in windenergiegebieden op de Noordzee, het Afwegingskader medegebruik, het Afwegingskader gebruik van gebied gereserveerd voor zandwinning, het Afwegingskader vergunningplichtige activiteiten op de Noordzee, en doet richtinggevende uitspraken over kunstmatige eilanden in zee.

Hoofdstuk 11 beschrijft de manier waarop de kennis- en monitoringsagenda rondom het Noordzeebeleid gestalte krijgt.

Hoofdstuk 12 geeft een overzicht van de hoofdlijnen van het beleid, de uitvoeringsagenda gedurende de planperiode, en de financiering van beleid.

Op 17 mei 2023 heeft de Minister van I&W de Tweede Kamer geïnformeerd over een partiële herziening van het Programma Noordzee 2022-2027. Deze herziening was al voorzien in het Programma. De partiële herziening heeft met name ten doel windenergiegebieden voor de periode na 2031 aan te wijzen. Daarnaast worden een aantal andere onderwerpen die niet kunnen wachten op het nieuwe Programma Noordzee 2028-2033 meegenomen in de partiële herziening. Dit betreft onder andere:

- Het borgen van zandwinning;
- De aanpassing van het proces voor medegebruik binnen windparken en rondom de Verkenning Duurzame Blauwe Economie;
- De bescherming van Noordzee-infrastructuur; en
- Indien nodig en mogelijk: een afwegingskader ontmanteling windparken en een afwegingskader kabels en leidingen.

De definitieve vaststelling van de partiële herziening is voorzien voor september 2025.